

Finantsinspeksioon ja Riigikohtus arutasid kohtumisel tarbijakrediidi probleeme

20.03.2026

Finantsinspeksiooni ja Riigikohtu esindajad arutasid sel nädalal toimunud kohtumisel finantssektorit puudutavaid õigusteemasid, keskendudes peamiselt tarbimislaenudega seotud väljakutsetele ja nende võimalikele lahendustele.

2024. aastal jõudis kohtusse üle 20 000 maksekäsu kiirmenetluse asja, mis olid seotud tarbijakrediidilepingutega. Nende laenude maht, mille tasumisega inimesed hätta jäävad, ulatub igal aastal kümnetesse miljonitesse eurodesse.

Varem lahendati suur osa tarbijakrediidi nõudeid kohtutes maksekäsu kiirmenetluses, kuid eelmisel aastal piirati seda võimalust oluliselt. Nimelt leidsid nõuetega tegelenud kohtunikud, et osad laenuandjad ei järginud vastutustundliku laenamise põhimõtet ja kippusid kohtus kiirmenetluse võimalust kuritarvitama. Laenudele lisati lubamatuid kõrvalkulusid ja laene anti ka inimestele, kes neid ilmselgelt tasuda ei suutnud. Samuti on olnud probleeme inkassofirmade esitatud nõuete kvaliteediga.

Praegu vaadatakse tarbijakrediidi nõudeid kohtutes läbi n-ö tavalises hagimenetluses, mis on aja- ja ressursimahukas ning on kohtud üle koormanud. Kokkusaamisel rõhutasid Riigikohtu esindajad, et laenuandjad ja inkassofirmad peaksid oma praktikad parandama. Selle saavutamiseks oleks vaja tõhustada ka järelevalvet, et vähendada kohtusse jõudvate nõuete hulka ja kiirendada nende lahendamist.

Finantsinspeksiooni esindajad tutvustasid oma järelevalvemeetmeid ning töid välja, et tarbimislaenude andmisel tuleb leida tasakaal ühelt poolt inimeste maksevõime hindamiseks kogutava teabe hulga ja kontrolli põhjalikkuse ning teisalt teenuse kättesaadavuse ja mugavuse vahel.

Laenuandjad on väljendanud muret, et regulatsioon muutub järjest mahukamaks ja neil on selle tõlgendamisel raskusi. Samuti vähendavad keerukad nõuded laenuandjate konkurentsivõimet ja turule on ilmunud palju ebaseaduslikke laenupakkujaid, kes reegleid üldse ei järgi. Nende tegevuse kohta on Finantsinspeksioon esitanud ka politseile arvukalt kuriteoteateid.

Olukorda peaks parandama positiivne krediidiregister

Nii Riigikohtu kui ka Finantsinspeksioon esindajad olid nõus, et tarbijakrediidiga seotud probleeme leevendaks positiivne krediidiregister, mille loomist puudutav eelnõu on praegu Riigikogus arutusel. Register koondaks laenuotsuse tegemiseks vajalikud andmed ühte kohta ning aitaks laenuandjatel paremini hinnata laenuvõtjate võimet raha tagasi maksta ja ennetada ülelaenamist. Register ei lahendaks aga olukordi, kus laenu antakse liiga kergekäeliselt hoolimata olemasolevast infost varasemate võlgade kohta.

Finantsinspeksioon tutvustas kohtumisel ka Euroopa Liidu uut tarbijakrediidi direktiivi, mis aitab muuta laenuvõtjate ja -andjate õigused ja kohustused selgemaks ning tõhustada tarbijate teavitamist.